

GOSPODAR-SKI LIST V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in uprava Maribor, Slomškov trg št. 20

IZHAJA VSAKEGA PRVEGA V MESECU
Cena inseratom po dogovoru
CENA: 100 Din letno, inozemstvo 200 Din

Naročniki našega lista, v nedeljo 8. nov. storite svojo državljansko dolžnost!

Važno za vinogradnike in poljedelce.

Banovina razglša:

V bodoče bo kr. banska uprava oproščala banovinske trošarine ono vino, ki ga dajejo vinogradniki-producenti iz kateregakoli sreza v dravski banovini v zameno za poljske pridelke in izključno za domačo uporabo kmetovalcem v dravski banovini.

Ta ugodnost velja le za revnejše vinogradnike, ne pa za imovitejše posestnike vinogradov ali za vinske trgovce. Prav tako se ne more dovoliti, da bi se dajalo vino prosto banovinske trošarine v zameno trgovcem, obrtnikom ter raznim prekupčevalcem.

Vinogradniki, ki se hočejo poslužiti ugodnosti trošarine proste zamene vina, morajo to prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole. V prijavi je točno navesti ime, pokl. in bivališče prodajalca in kupca, množina vina ter množino in vrsto v zameno vzetih življenjskih potrebščin.

Oddelki predlagajo te prijave v rešitev banski upravi s svojim poročilom, v katerem je treba vedno označiti, ali so prosilci vinogradniki-producenti in da so oprostive tudi potrebni.

Nadalje se oprošča na posebno prošnjo tudi vino, ki ga morajo dajati vinogradniki-producenti prevžitkarjem.

S tem se ne menja dolžnost plačevanja državne trošarine po zakonu o državni trošarini.

★

Pokončavanje sadnih škodljivcev v jeseni.

Čiščenje drevja.

Sadno drevje brez nege hira, ne more uspevati, tudi ne uspešno kljubovati

nebroju škodljivcev, ki ga napadajo. Marsikateri kmetovalec se niti ne zaveda, koliko kapitala mu leži v sadnem drevju, katerega bi bilo treba le dvigniti. Izdatki za negovanje drevja se sto tero poplačajo v obilnejšem donosu lepo razvitega in zdravega sadu.

Srce boli človeka, ako opazuje popolnoma zanemarjene sadovnjake. Pomanjkanje smisla in tudi volje do izboljšanja takega stanja pač le kaže največjo brezsrdnost in zanikarnost gospodarja napram sadnemu drevju. Suhe ali pa odlomljene veje, lišaj in mah, neprodurna gostota v vejevju samem, odstopajoča skorja, viseča v kosih od debel, napravljajo vtis, kakor da bi se človek nahajal v pragozdu, ne pa v sadovnjaku.

Ali je mogoče potem, da tako zanemarjen sadovnjak sploh obrodi?

Pri količkaj dobri volji lahko sadjar še tudi tako zanemarjeno drevje obvaruje pred sigurnim poginom, ako se z ljubeznijo in nekolikim zanimanjem loti dela in skuša popraviti napako, ki jo je zagrešil vsled pomanjkanja potrebnega interesa. Tudi drevo potrebuje nege, tudi drevo živi in diha kot človek, ki bo hiral in opešal, ako se ga ne neguje.

Jesen je pred durmi, sadje je večinoma obrano in drevje se pripravlja na zimsko spanje. Sadno drevje preko zime počiva, ne počivajo pa milijoni različnih škodljivcev, za katere nastopa čas, da se zavarujejo pred zimo, skrbe za rod v prihodnjem letu in si poiščejo na drevju varna prezimovališča.

Za sadjarja je napočil čas, da začne s temeljitim čiščenjem drevja.

Raskavo skorjo, pod katero si hoče nebroj škodljivcev poiskati varna pozimska skrivališča, treba pred vsem z nalašč za te svrhe napravljenimi strguljami dobro oddrgniti. Zelo praktič-

ne so v te namene strgulje v obliki trikotnika, katerega robu so naostreni, ker je mogoče s konicami trikotnika doseči tudi razne globokejše zareze in votline, kakor tudi mesta, kjer je čiščenje s široko ploskvijo otežkočeno. Paziti pa je pri uporabi strgulje na to, da ne ranimo kože, kar bi bilo kvarno za drevo, ker take rane v živo lahko postanejo tudi najpriljubljenejša naselišča nevarne krvave ušice, ki se kaj rada naseljuje na odprtih ranah. Lišaje in mah, ki se zarastejo na vejah in deblih, je treba dobro očistiti, ako jih s strguljami ne moremo odstraniti, vzemimo ščetke z jeklenimi žicami, vendar je treba pri teh posebno pri tanjših vejah paziti, da jih ne ranimo. Ne hodimo tudi na drevje pri čiščenju z okovanimi čevlji, ker bi z istimi prav občutno ranili na raznih mestih posebno nežnejše veje.

Odpadke pri čiščenju drevja je treba skrbno pobrati in na vsak način zažgati. Najbolje je, ako razgrnemo okoli drevja pri čiščenju rjuhe, v pomanjkanju istih pa navaden papir, s katerim vred pospravimo vse odpadke. Ako odpadkov po čiščenju ne odstranimo, je celo delo zastoj, ker si bodo škodljivci, ki smo jih s čiščenjem skorje odstranili, poiskali skrivališča tudi v zemlji okoli debla. Dobro je tudi, da pri drevju, ki je bilo močno napadeno po krvavi ušici, odgrnemo okoli debla zemljo do koreninske krone, kjer prezimuje prav rada krvava uš.

Ko smo debela in veje do dobra očistili, porezali tudi suhe veje, pripravimo brozgo, s katero debela in debelejšje veje kolikor mogoče visoko namažemo. Mazanje drevja s samim apnom po dognanjih v poslednjih letih nima proti škodljivcem nikakega uspeha, varuje sicer drevje, posebno mlado, pred pozebo, škodljivcem pa je dobrodošla odeja preko zime.

K apnu je torej na vsak način pridelati nekoliko škropila, bodisi drevesni karbolini ali pa n. pr. »Garkon«, kateri slednji se je po dosedanjih poizkusih v te svrhe prav izvrstno obnesel, in nekaj ilovice. S to brozgo namažemo najboljše s starim čopičem dobro debla drevce in vse večje veje ter na ta način ne le obvarujemo drevje pred pozebo, ter dosežemo gladkejšo skorjo, ampak istočasno ugonobimo vse škodljivce, ki se še nahajajo v raznih razpokah pod skorjo in katerih pri čiščenju s strguljami nismo mogli odstraniti.

Obrezovanje ter izčiščenje pregostih vej svetujemo šele spomladi, ker se rane hitreje zacelijo kot pa v pozni jeseni.

Ko smo drevje dobro očistili in debla ter močnejše veje namažali, nikar ne pozabimo na čiščenje debel z lepljivimi pasovi. Dobijo se tudi že gotovi drevesni lepljivi pasovi, n. pr. »Rekord«, ki jih razpečava tvrdka Videmšek v Mariboru, Koroščeva ulica, kamor se naj reflektanti obrnejo. Pri izgotovljenih pasovih odpade zamudno mazanje lima na papir. Lepljivi pas je pa tudi najsigurnejše sredstvo za lovljenje nevarnega škodljivca zimskega pedica.

Ako je bilo drevje močno napadeno po škodljivcih, priporočamo nadalje še tudi škropiljenje istega v zimskem času. Škropimo lahko s močnejšimi sredstvi brez nevarnosti za drevje, ker se drevje v tem času nahaja v sočnem miru. Za škropiljenje v zimskem času pa lahko uporabljamo razna karbolinijska sredstva, v zadnjem času se je prav dobro obneslo tudi škropilo »Garkon«, ki se izdeluje v Celju.

Da je treba na jesen misliti tudi na gnojenje sadnega drevja, je popolnoma razumljivo, posebno pa priporočamo gnojenje z gnojili, ki so težko raztopljiva in ki učinkujejo šele v prihodnjem poletju, kakor n. pr. Tomaževa žlindra, apno, kostnata moka itd.

Krvava uš.

Uspešno nastopamo baš sedaj v jesen, ko je s sadnega drevja po večini že odpadlo listje, proti nevarnemu škodljivcu posebno naših jablan — krvavi ušici.

Nebroj mladih pogankov izgleda, kot da bi bili poviti v volno, le ko bližje pogledamo, opazimo na stotine ušic z volni podobno voščeno prevlakom. Ravno ta prevlaka pri krvavi ušici pa je vzrok, da silno težko ugonablamo tega za jablane tako nevarnega živalskega zajedavca. Prevlaka ščiti krvavo uš pred sovražniki in način ugonabljanja je treba usmeriti v prvi vrsti v pravec, najprej odstraniti to prevlakom in nato s sredstvom priti do živega škodljivca.

Krvava uš predvsem napada jablane in le redko kedaj se jo opazi na drugih vrstah sadnega drevja. Tudi se opaža, da prav rada napade samo nekatere jablane, kot n. pr. rumeni belfler, zlato parmeno in druge. Pri teh vrstah je treba posebno paziti na krvavo uš in s pokončevanjem začeti takoj, kakor hitro se pojavi.

Najuspešnejši čas za polaganje tega nevarnega škodljivca je gotovo jesen, ko je drevje golo in ko najlažje in

najhitreje opazimo posamezne naselbine. Tudi tako v času, ko drevje počiva, uporabljamo močnejše koncentrirana sredstva, ker drevo ni tako občutljivo kot pa v ostalem času.

Na drevju, ki ima gladko in zdravo kožo, bo težko opaziti krvavo uš, najraje si poišče drevje, ki ni negovano, ima odrpne rane, ker se baš na takih mestih najraje naseli. Razmnožuje pa se krvava uš tako hitro, da lahko postane za drevo usodepolna posebno v slučaju, ako sadjar prav ničesar ne ukrene.

Kako najuspešneje nastopimo proti imenovanemu škodljivcu in in za kateri način zatiranja naj se v jesenskem času odločimo?

Krvavo uš, ki se je naselila ob deblih ali debelejših vejah in pa ob koreninski kroni, lahko zatiramo z močnejše koncentriranimi sredstvi, n. pr. z raznimi karboliniji, ki vsebujejo sestavine, ki predvsem voščeno prevlakom razjedajo in nato šele škropilo lahko pride do živega škodljivca ter ga uniči. Vporabimo lahko tudi tobačni izvleček, ako istemu prilijemo nekoliko mazavega mila in alkohola, n. pr. špirta. Pri slednji najprej voščeno prevlakom razstopi in nato šele deluje strupena sestavina tobačnega izvlečka na uš samo. Ako n. pr. vporabljamo sredstvo, ki se je prav izborna obneslo — »Garkon«, ki se proizvaja v Celju ter želimo absolutno sigurno uničiti krvavo uš, priporočamo h Garkonu dodatek sode na ta način, da pridenemo na 1 paket Garkona (ki je za 20 litrov škropila) še pol kilograma sode. Soda je v vsakem gospodinjstvu razpolago in labavna cena iste malenkostna, vendar pa je uprav soda kot dodatek h Garkonu zelo važna, ker istotako razstopi hitreje pred vsem voščeno prevlakom krvave ušice, nakar šele lahko deluje Garkon ter škodljivca umori.

Za mazanje debela in debelejših vej vzamemo poleg škropila še malo apna ali pa ilovice ter to brozgo z navadnim čopičem, ki si ga lahko po potrebi tudi sami napravimo, dobro namažemo po debelu, posebno pazljivo in skrbno na mestih, ki so napadena po krvavi ušici. Pri tem je seveda paziti, da krvavo uš dobro zmočimo, ker bi površno mazanje le deloma ugonobilo tega izredno odpornega zajedavca.

Z mazanjem debela in debelejših vej pa nismo uničili samo raznovrstno golazen in krvavo uš, obvarujemo drevje tudi pred pozebo ter dosežemo gladkejšo kožo, ki je najboljša in najsigurnejša ovira za naseljevanje krvavih ušic ter raznih drugih škodljivcev.

Kakor smo že zgoraj omenili, se krvava uš prav rada utabori pri napadenih jablanah preko zime na koreninski kroni. Tukaj jo uspešno zatremo, ako odgrnemo zemljo od koreninske krone in na to škropilo previdno polijemo na napadena mesta.

Mazanje nežnejših vejic in brstja s premočno koncentrirano brozgo odsvetujemo, ker utegne škodovati. Močno napadene poganjke in nežnejše vejice je treba žrtvovati in zažgati. Sicer pa škropimo drevje, ki je bilo po krvavi

uš močno napadeno, s škropili tako, da mesta naselbin s škropilom dosežemo od vseh strani.

Pri tej priliki bi še pripomnil, da je pisec teh vrst dosegel tudi z lepljivimi pasovi »Rekord« prav lepe uspehe ter polovil na jesenskih pasovih prav mnogo krilatih rodnihih samic.

Krvava uš, katere sadjar ni takoj v začetku, ko se je pojavala na jablani, z vso energijo zatiral, lahko ugonablja sčasoma najlepše sadno drevje, ki postane po ušici rakavo, hira, se osuši in končno podleže.

Ravno sedaj na jesen pa je treba na tega zajedavca posebno paziti, ker nastopa krilata samica, ki skrbi, da se rod raznese na vse vetrove in napada tudi one jablane, ki do sedaj niso bile napadene.

Ako smo podvzeli zgoraj omenjene obrambne mere, bodemo v naprej onemogočili razširjenje, jasno pa je, da je v tem primeru potrebno nastopati složno. Poedinec sam pri najboljši volji ne bo mogel uspešni nastopiti, ako njegovi sosedje prav nič ne podvzamajo, ako torej ne bode skupnosti v geslu »Neizprosen boj vseh sadjarjev proti škodljivcem.«

*

Gospodinjski koledar.

Ne le možje gospodarji, tudi naše gospodinjice, žene in dekleta, potrebujejo svoj koledar, ki jim služi celo leto za vse potrebne beležke v gospodinjstvu. Tudi ves pouk o gospodinjstvu mora imeti neko stalno podlago, ki naj jo tvori ravno **Gospodinjski koledar**. Zato je izšel letos prvič in bo došlej izhajal redno.

Vsebina gospodinjskega koledarja.

Koledar.
Poštne pristojbine.
Žena in država.
Žena in združništvo.
Čistote, cvetja in petja v naše domove.
Gospodinjska izobrazba.
Krščanska ženska zveza v Mariboru.
Razvoj gospodinjskega šolstva pri šš. sestrah.
Ustanovitev gospodinjsko-nadaljevalne šole.
Seznam gospod.-nadalj. šol od leta 1929—30.
Gospodinjsko-nadaljevalne šole v Mariboru.
Mlekarstvo v kmetiskem gospodinjstvu.
Tabela: Prodaja mleka.
Tabla: Poizkusna molznja.
Gospodinja v kuhinji.
Kuhinjski recepti.
Tabela: Poraba jajc.
Tabela: Valjenja.
Tabela: Promet z mlinom.
Gospodinja v vrtu.
Tabela sejanja.
Nekoliko besed o pravilnem pranju.
Kako ravnaj z gobami.
Prva pomoč v nesreči.
Domača zdravila.
Koledar brejosti.
Koledar prejemkov in izdatkov.
Zapisnik delavcev in plače.
Zapisnik živalskega prirastka.
Prazen papir za beležke, 60 strani.

Kako je bil potreben!

To je bilo prvo, kar smo prejeli kot odgovor od onih gospodinj, ki so ga že videle. Vsa dela, ki jih ima gospodinja v kuhinji, v vrtu, na njivi, v hlevu, pa tudi v sobi in v javnem živ-

ljenju, obravnava in daje za nje navodila. Razni gospodinjski tečaji, o katerih je v koledarju tudi prvo popolno poročilo za zadnji dve leti, so usposobili toliko vrlih gospodinj, da nujno potrebujejo knjigo, ki jim omogoča njihovo gospodinjsko znanje tudi praktično uveljaviti doma. In za to v popolni meri dobro služi gospodinjski koledar, posebno ker je trpežen, vezan v celo platno.

Kje se dobi?

Naroča se pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane 10 Din s poštnino vred. Poslati je denar ali znamke v pismu naprej. Najbolje pa je, ako razne ženske organizacije koledar kar skupaj naročijo, dobijo tudi popust. Naročajte hitro, ker se ga ni veliko tiskalo!

*

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 31. oktobra so pripeljali špeharji 103 komade zaktanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13 do 16 Din, špeh 13 do 16. Kmetje so pripeljali 7 voz sena po 80 do 90 Din, 7 voz otave po 70 do 75, 3 ržene slame po 60 do 70, 1 voz detelje po 85, 8 voz krompirja po 0.80 do 1.50, 2 čebule po 4—5, česen 10—12, 26 voz zelja po 1—2, 1 kg 0.75, pšenica 2, rž 1.75, ječmen 1.50, oves 1.25—1.50, koruza 1.50, proso 2.50, ajda 1.25, ajdovo pšeno 4—5, fižol 2—2.25, kokoš 30—40, piščanci 25—65, raca 20—30, gos 40—60, puran 40—65, domači zajec 8—30, divji zajec 25—30, fazan 18—22, jerebica 12, orehi 6, luščeni 28—30, gobe 1—2, grozdje 3—6, hruške 3—5, jabolka 2—4, mleko 2—3, smetana 8—12, surovo maslo 28—30, jajca 1.25—1.50, med 12—20, suhe sljive 8—12, surovi kostanj 1.25 do 1.50, pečeni 4—6 Din.

Mariborski živinski sejem dne 27. X. 1931. Prignanih je bilo 12 konj, 12 bikov, 160 volov, 341 krav in 9 telet, skupaj 534 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4 do 5.50 Din, poldebili voli od 3.25 do 3.50 Din, plemenski voli od 2.50 do 3 Din, biki za klanje od 3 do 4 Din, klavne krave debele od 3 do 5.25 Din, plemenske krave od 2.50 do 3 Din, krave za klobasarje od 1.50 do 2 Din, molzne krave od 2.75 do 3.25 Din, breje krave 2.75 Din, mlada živina od 3.25 do 5 Din, teleta od 5 do 6 Din. Prodanih je bilo 280 komadov, od teh za izvoz v Italijo 37 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 30. okt. 1931. Pripeljanih je bilo 391 svinj in 1 ovca, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 40 do 70 Din, 7—9 tednov stari 80 do 100 Din, 3—4 mesece stari 150 do 250 Din, 5—7 mesecev stari 300 do 400 Din, 8—10 mesecev stari 450 do 500 Din, 1 leto stari 550 do 650 Din, 1 kg žive teže 6 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 11 Din. Prodanih je bilo 151 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 14 do 16 Din, II. vrste od 10 do 12 Din, meso od bikov, krav in telic od 6 do 8 Din, telečje meso I. vrste od 18 do 22 Din, II. vrste od 8 do 16 Din, svinjsko meso sveže 10 do 22 Din.

*



Zaključek posvetovanj balkanskih držav. Konferenca balkanskih držav, ki je prvotno zborovala v Carigradu,

je bila dne 26. oktobra zaključena v novoturški prestolici v Ankari. O poteku pogajanj je bilo izdano uradno poročilo, ki posebno podčrtava one določbe v bližnji bodočnosti enkrat sklenjene zveze balkanskih držav, ki izključujejo vojno kot zakonito sredstvo in predlagajo mirno razsodbo spornih zadev in vzajemno pomoč. Izvršilni odbor predsedstva balkanske konference bo še proučeval naprej načrt balkanske pogodbe. Udeleženci posvetovanj so izrazili željo, naj bi se sestajali vsako leto enkrat zunanji ministri balkanskih držav. — Prihodnje zborovanje sveta balkanske konference bo 20. januarja 1932. Tretja balkanska konferenca pa se sestane prve dni oktobra leta 1932.

Na Madžarskem se pripravljala bolj na tihem močna vlada iz vseh večjih parlamentarnih strank.

Po obisku italijanskega zunanjega ministra v Berlinu. Kakor smo že zadnjič poročali, se je mudil zadnje dni v Berlinu italijanski zunanji minister Grandi. Časopisje podčrtava dejstvo, da so bili Grandijevi berlinski razgovori zaključeni brez pravega uspeha. Celotno uradno obvestilo o tem obisku govori le o splošnem značaju razgovorov ter o soglasju in nadah Nemčije in Italije.

Nemški gospodarski sosvet vlade pod predsedstvom predsednika Hindenburga je bil slovesno otvorjen dne 29. oktobra. Glavno delo omenjenega sosveta bo: znižati cene, mezde in obrestne mere.

Nemške komuniste v Berlinu je presenetila policija z zaplenbo večjih količin razstreliva in z izsleditvijo načrtov glede priprav na nove železniške napade.

Izid volitev v Švici. Pri volitvah v Švici je bilo zmanjšano število poslanskih mest od 198 na 187. V novoizvoljenem švicarskem narodnem svetu bodo zastopane naslednje politične skupine s tem-le številom mandatov: svobodomisleci 52 (prej 58), katoliški krščanski socialci 44 (46), socialisti 49 (50), stanovska lista kmetov, obrtnikov in meščanov 30 (31), liberalci 5 (6), komunisti 3 (2) in manjše parlamentarne skupine 5 mandatov. — Sestava Zveznega sveta, v katerem sedi 44 zastopnikov kantonov, se nič ne spremeni. Kakor doslej se bo sestavljal iz 19 svobodomislecev, 18 krščanskih socialcev in 7 zastopnikov drugih strank.

Obravnava proti opozicijskim poslancem na Poljskem. Dne 26. oktobra je pričela v Varšavi obravnava proti 11 poljskim opozicijskim poslancem, ki so obtoženi protidržavnega delovanja. Dolga obtožnica trdi, da so pripravljali obtoženi od leta 1928 do septembra 1930 prevrat za nasilno odstranitev vlade. Hujskali so narod na revolucijo in na bojkot glede plačevanja davkov. Organizirali so revolucionarne čete in jih oborožili. Obtoženi so izdali navodila za mobilizacijo množice in za oborožen pohod v Varšavo, kar je dovedlo lani dne 14. septembra do krvavih dogodkov v 22 mestih. Državno pravdnništvo je poklicalo k razpravi

186 prič, zagovorniki 100. Obravnava bo trajala krog pet tednov.

Angleške volitve. Zadnje angleške volitve so prinesle konservativcem, kojih glavna zahteva so zaščitne carine, nepričakovano sijajnost zmage. Vseh mandatov je 615: Od teh je dobila dosedanja narodna vlada pod predsedstvom iz delavske stranke izključenega Macdonalda 551 mandatov. Stranka konservativcev si je priborila 471 poslancev. Doslej so dosegli največjo večino liberalci leta 1832 s 370 glasovi. Nadaljna poslanska mesta so razdeljena po naslednjem ključu: Narodna delavska stranka (Macdonald) 14, narodni liberalci 63, neodvisne nar. stranke 3. Našteti izidi so za dosedanjo narodno vlado. Stranke proti sedanji vladi so dobile: delavsk. proti Macdonaldu vsa stranka 48, Lloyd Georgeovi liberalci 7, izven strank 4. Torej skupaj 59. Pred volitvami so imeli konservativci 264 mandatov, delavska stranka 286, liberalci 58 in neodvisni 7. Iz navedenih števil je jasno, da bodo tokrat konservativci neomejeni gospodarji položaja in se bodo gotovo otresli vseh jim nepotrebnih vladnih priveskov iz manjših političnih skupin, ki ne pridejo pri tako nepričakovani zmagi ene stranke niti v poštev.

Sestava nove angleške vlade. Po stari navadi, je odstopila predvolitvena vlada in Macdonald je določen, da sestavi novo vlado, ki bo imela 20 ministrov. Svečana otvoritev novoizvoljenega parlamenta bo 20. novembra.

Iz španske ustavotvorne skupščine. Ustavotvorna skupščina je sprejela v ustavo določilo o volitvi državnega predsednika. Državnega predsednika volijo člani parlamenta ter posebni volilci, ki jih izvoli v ta namen ljudstvo in ki so enaki številu poslancev. Volitve posebnih volilcev se vršijo vsakokrat tik pred volitvami predsednika. Prvič bodo volili predsednika republike le člani parlamenta. — Španija bo imela splošno volilno pravico, katerá pripada državljanu od 23. leta naprej. Poslanska doba traja pet let. — Narod lahko predloži parlamentu zakonske predloge, za kar je treba 15 odstotkov volilcev.

Brazilijska je doživela zadnje dni po ameriški navadi revolucijo, ki je bila naperjena proti predsedniku Vargasu, od katerega so zahtevali revolucionarni, da mora odstopiti. Revolucionarno gibanje je imelo izhod iz vojaških krogov, ki bi radi uvedli vojaško diktaturo.

Še vedno nemirni otok Ciper. Zadnjič smo poročali, da so zatrli Angleži na otoku Cipru v Sredozemskem morju vstajo. To poročilo je bilo preuranjeno, ker se protiangleški nemiri še vedno nadaljujejo in zahtevajo uporniki priključitev otoka h Grčiji. Otok Ciper, ki meri 9282 kvadratnih kilometrov in šteje 300.000 prebivalcev, je bil od leta 1570 do leta 1878 pod Turčijo. L. 1878 je prišel pod angleško upravo in ob izbruhu svetovne vojne sa ga vtaknili Angleži v svoj žep. Od 1. maja 1925 velja Ciper kot angleška kolonija pod angleškim guvernerjem, ki je najvišji upravni uradnik, vrhovni vojaški po-

veljnik in predsednik parlamenta. Ciperški parlament šteje 24 članov. Od teh imenuje guverner 9, ostale voli narod. Ciper ima nekako samoupravo. Prebivalstvo otoka je štiri petine grško, se protivi angleški nadvladi in hoče pod Grčijo. Za upornim gibanjem stoji tudi višja duhovščina.

*



Borba in odpor v Španiji. Vlada nadaljuje s svojim proticerkvenim postopanjem. Ko so bile sprejete proticerkvene določbe v ustavi, je hotela vlada zagotoviti svojo proticerkveno politiko z zakonom o zaščiti republike. S tem zakonom hočejo frasoni in socialisti dobiti zakonito orožje ne toliko zoper radikalne socialiste, komuniste in anarhiste, marveč zoper zavedne katoličane. Cerkvi vdani katoličani tudi ne držijo križem rok, marveč se organizirajo v obrambo pravic vere in Cerkve. Tako organizacijo si je tudi ustvarila katoliška duhovščina, ki se je zbrala na velikem zborovanju. Navzočih je bilo preko 700 svetnih duhovnikov in redovnikov. Drugi pa so poslali pozdravne in pritrdilne izjave. Na zborovanju je bil pretresen in sprejet načrt o obrambi katoliške vere v Španiji.

Molitev sv. Očeta za Španijo. Na praznik Kristusa Kralja, ki se obhaja poslednjo nedeljo v oktobru, je sv. Oče Pij XI. daroval v cerkvi sv. Petra sveto mašo. Veličastna cerkev, ki je največja na svetu, je bila do zadnjega kotička polna. Kakšnih 60.000 vernikov je v njej prisostvovalo papeževi sv. maši. Ko je sv. Oče molil za mir širom sveta in osobito za mir preganjani Cerkvi v Španiji, so solze napolnile njegove oči. Ko so verniki to videli, so bili globoko ginjeni. Po končani službi božji so papeža v nosilnici nesli iz cerkve. Pri tej priliki je množica z navdušenimi vzkliki pozdravljala mestnika Kristusovega, gorečega oznanitelja miru.

Katoliška stranka v Švici. Zadnjo nedeljo meseca oktobra, deloma že v soboto so bile v Švici volitve v parlament (narodni svet). V prejšnjem parlamentu je bilo razmerje med meščanskimi strankami in socialistično stranko 73% : 26%. Po zadnjih volitvah se to razmerje ni bistveno spremenilo. Socialisti so se sicer, opirajoč se na gospodarsko krizo, na vso moč trudili, da bi volilstvo pritegnili na sebe, pa se jim ni posrečilo. Ohranili so število mandátov, ki so jih imeli. Na veliko njihovo nevoljo je v Zurichu propadel socialistični kandidat, ki je bil izvoljen komunist. Vseh komunističnih poslancev je trojica. Največ so izgubili švicarski svobodomisleci, kojih duhovno središče je frasonska velika loža »Alpina«. Kakor povsod, tako živijo tudi v Švici svobodomisleci in prednjaki od samih liberalnih fraz, katerih pa je

ljudstvo že sito. Prav dobro je odrezala katoliška stranka, obstoječa iz konservativcev in krščanskih socialcev. Ohranila je svoje posestno stanje. Ker se je po novem zakonu število poslancev znižalo za 12, bi po prejšnjem razmerju na združeno katoliško stranko prišlo 42 poslancev, dobila pa jih je 45. To je plod dolgoletnega organizacijskega in prosvetnega dela švicarskih katoličanov. Prosvetno delo se vrši po delavskih in kmetijskih društvih, ki so ustanovljena povsod, kjer so delavci ali pa kmetje katoliške vere. Za prosvetno organizacijo ne zaostaja gospodarska, koje najjačja opora je gospodarska zveza, ki so v njej združena konzumna in gospodarska društva. Zadružna gospodarska banka je denarni zavod, kojega sloves sega daleč preko mej švicarske države. Ni treba posebno poudariti, ker se razume po sebi, da imajo švicarski katoličani veliko število katoliških listov, ki na zgleden način podpirajo razvoj, napredek in zmago katoliške stvari.

Katoliška akcija v Litvi. Litva ima frasonsko vlado, ki ovira katoliški pokret, kjerkoli in kakorkoli more. Kljub vsem težavam, ki se jim delajo, pa se katoličani vendar krepko gibljejo. V prvi polovici meseca oktobra so se vršila v mestu Kaunu zborovanja srednjega vodstva Katoliške akcije, ki se jih je udeležilo preko 1000 zastopnikov katoliških organizacij iz vseh krajev Litve. Na dnevnem redu so bile razprave o najvažnejših vprašanjih sedanjega časa. Predavanja so imeli profesorji. Nekaterim profesorjem, in sicer najbolj delavnim in priljubljenim med ljudstvom, je vlada prepovedala govoriti na teh zborovanjih. Razprave so pred vsem veljale tistim svetinjam, ki so najbolj ogrožene po sosednih ruskih boljševiki in domačih frasonih, in to je krščanska družina in katoliška vzgoja mladine. Posebno se je povdarjala tudi potreba borbe zoper nekrščanske liste in časnike in važnost katoliškega časopisja, nabožnega, prosvetnega, političnega in strokovnega.

*

Vprašanja in odgovori.

F. K. v Z.

Kako bi dobil kako državno službo?

Odgovor:

Službe jetniških paznikov, finančne straže, policistov, orožnikov itd. se vedno razpisujejo v službenem listu po potrebi. Prošnje delati je nepotrebno, ker sedaj ni nobena taka služba razpisana. Sicer so pa že skoraj vsi časopisi o tem poročali in tudi naš list.

A. L. in A. A. v M. I.

Radi bi vstopili v šolo vojne muzike?

Odgovor:

Učenci se sprejmejo v šolo vojne muzike začetkom septembra vsakega leta, po potrebi pa tudi med letom, v starosti 14 do 20 let. Za pojasnilo pa zaprosite naslov: Komanda šole vojne muzike, Vršac.

A. K. v V.

Smo otroci od dveh mater pri hiši. Ali imamo otroci iz prvega zakona kako pravico do dediščine? Ali je vse očetovo?

Odgovor:

Ali je Vaš oče sam posestnik ali ne, je razvidno iz zemljiške knjige v Murski Soboti. Vpogled v to knjigo je dovoljen vsak dan med uradnimi urami brezplačno.

Mogoče pa imate tujati dediščino, kar je tudi razvidno iz zemljiške knjige in iz zapuščinskih spisov po obeh pokojnih pri okrajnem sodišču v Murski Soboti. Po očetu boste gotovo podedovali, ako bo kaj imel.

L. R. v Z.

V kaki zvezi je pokojnina z obrtno pravico?

Odgovor:

Zaradi gostilne in pokojnine vprašajte pri srezkem poglavarstvu v Konjicah.

Isti:

Ali odrasla hči mora od prevžitkarjev, ako jih zoper mene hujska?

Odgovor:

Odrasla hčer, ki nima izgovorjenega prevžitka, se mora odstraniti na Vašo zahtevo, četudi imajo njeni stariši prevžitek. Lahko prihaja v obisk, ali stanovati tam ne sme.

F. W. v I.

Ali iztožen račun zastara? Ali moram svojega odvetnika res sam plačati, če tudi sem zmagal, namesto nasprotnika, ki nič nima?

Odgovor:

Proti pravomočni razsodbi ni nobenega pravnega leka. Iztožena terjatev ne zastara, četudi izvira iz obrtnega računa. Treba bo torej plačati. Pač pa imate pravico zahtevati odškodnino od polirja. — Stroške odvetnika morate plačati, saj ste mu tudi pooblastilo podpisali, kakor to sami priznavate. — Drugokrat pišite bolj kratko!

A. D. v B.

Ali smem zasuti jarek na meji med menoj in sosedom?

Odgovor:

Jarka ne smete zasuti, ker Vas bo drugače Vaš sosed tožil radi motenja posesti. Pa tudi povzročeno škodo bi mu morali povrniti. Zakaj hočete imeti Vi odškodnino, pa niste povedali. Tožbe radi motenja posesti se morajo vložiti v 30 dneh.

*

Zepni koledar za gospodarje

z bogato vsebino, vezan v celo platno, stane 10 Din. Pošljite denar ali znamke naprej pri naročilu, dobite poštne prosto pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Gospodinjski koledar

enake velikosti in izdelave kot gospodarski koledar, tudi iste cene, se naroča pri Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Naj gospodinja in pa gospodar imata letos vsak svoj koledar, kjer dosti se poučnega dobi, zato ga hitro vsak naj naroči in pošlje dinarjev deset naprej, nakar dobi ga še poštne frej.